

Vättersjö RUNT

Nr 5
Juni 1996

Midsommar- firande i Lekparken

9.00 Klär vi midsommarstången.

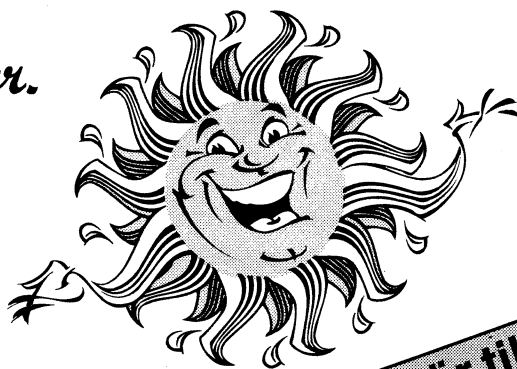
12.00 går den lövade skrindan från
Fahlgrens till lekparken. Därefter
reser vi midsommarstången.

Sedvanliga aktiviteter.

Lotterier.

Fika.

13.30 Brännbollsturnering.

VÄLKOMMEN!

För tillfälliga besökare:
SURFING • BÅTPLATS
vid Myrområdet
(Ljunglöfs kurva)

•En vy från luften över Yttersjö-sågen. Tagen på 50-talet.

Saxat ur boken
Västerbotten 1956

•Axel Wännman
i arbetstagen.

Så såg det ut då

Sågverksägaren Karl Wännman köpte sågen av Johan Granberg kring 1940. Den drevs av en råoljemotortill dess att el-driften kopplades på omkring 1943. Karl Wännman sågade huvudsakligen på uppdrag till Överboda såg.

Sågningen pågick från årsskiftet varje år fram till vårbruket började ta fart. Den huvudsakliga arbetskraften bestod av bönder från Yttersjö och byarna omkring. Efter vårbrukets slut påbörjades legosågningen åt bönderna.

"Sågargänget" bestod av sju till åtta arbetare.

Överboda såg transporterade timret med kälke till Yttersjö såg. Chaufförer var: Ernst Nordgren, Volger Lundberg, Arne Eriksson, Gustav Strandgren.

Första lastbilen som körde timmer åt Karl Wännman med "Lappolyft" var Sigvald Eriksson, Bjensjö. Senare anskaffades ett transportabelt sågverk av Karl Wännman och Albert Johansson, det drevs av en traktor. Bland de större sågverksuppdragen blev i Bjenberg och Aukulla utanför Lycksele.

Den första kolmilan var placerad mellan såghuset och rastkojan som Karl Wännman ägde. Han anställde en kolare vid namn Mårdvall som kolade fram milan.

Senare tillkom en kolugn som drevs av Rudolf Elofsson och Arne Westermärk.

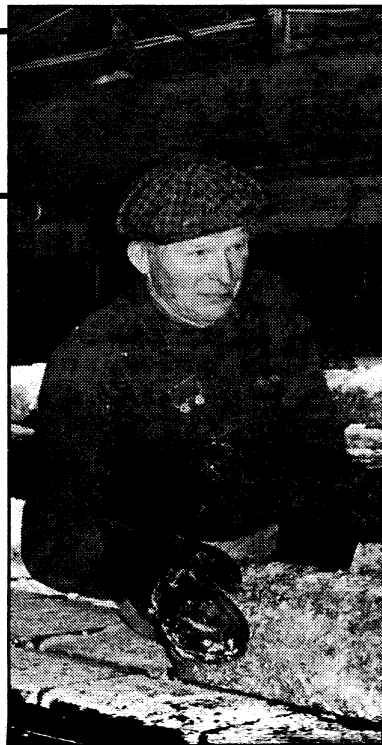
Skolgrabbarna från Yttersjö fick arbete på somrarna vid sågen. Arbetet bestod av rivning av kolugnen och lastning i trähäckar som skulle köras till Hörnsjö järnvägsstation.

Som skolgrabb var man och arbetade med att dra "Vedbakan", som kappades med bågasågen i en meters längder. Dessa lastades på ett kärr med järnhjul och sedan staplades i kastar. Vi grabbar gjorde även spalt för "Kalle", då vi band fast timmer-

stocken som skulle in för sågning.

När Karl Wännman stannade sågen för dagen var äntligen arbetsdagen slut. Då brukade han komma till såghusöppningen och säga: "Ja, nog ligg ni pojka still i natt".

Vi var så trötta efter dagens arbete så man fick vila en stund för att orka cykla hem

DAVID BERGSTRÖM

•Sågargänget poserar. På bilden bland annat Albert Johansson och Möllsten från Bösta.

Midsommar i Degersjö

13.00 Lövad skrinda till Gamm-Degersjö. Tipspromenad från vägbom.

18.30 Grillfest vid badstranden (föranmälan). Därefter dans i partytält.

Välkomna!

Jag, Henning Bergström, minns att jag i slutet av 40-talet hade en önskan att tjäna ihop till en klocka. Enda möjligheten var Kalle Wännmans såg.

Kalle var en hygglig man, så vi kom sams om att skriva efter en klocka i Lagonda. Han själv skulle också köpa en. Jag skulle få jobb under hösten så skulle det ordna sig med pengar.

Annie hade katalogen från Lagonda. Efter ett par månader var det dags att se ut en klocka för min del. Jag hade hört talas om självuppdragande klockor, så en sån ville jag ha. Den fanns inte i katalogen, men Annie skrev ner till Lagonda och fick ett nytt blad med

en drömklocka som skulle passa mig. 56:- kostade den.

I december skickades beställningen. Jag jobbade varje tillfälle som gavs. Sågen gick inte varje dag.

Så en dag när vi var inne och åt middag kom Annie med ett litet paket. En stor dag. När jag kom hem var jag helt slut, dels var det kallt och jag ivrig att visa min nya klocka. Glädjen varade inte länge för senare på kvällen stannade mitt drömur. Annie fick åter igen skicka ett brev till Lagonda med klockan.

Väntan blev lång, men till slut kom den i mitten av januari. Det kostade 12:50 att lösa ut den. De pengarna hade jag inte och sågen stod

stilla. Pappa och Mamma och Arne hjälptes åt att skrapa ihop pengarna så jag skulle få ut min klocka.

Nu fick jag min drömklocka med självuppdragande självlysande och den hette Lagonda ABC sport. Den gick mycket bra, hade den på armen i cirka åtta år. Den kanske finns kvar än i dag i någon gömma.

Vilken timlön vi hade på sågen? Som ni förstår var den låg eftersom jag jobbade en hel höst för mina 56:-. Men 1955 började jag på Nyströms karosseri och då var det ackord, timlön låg på ca 2:20. Dagpenning ca 5:-.

HENNING BERGSTRÖM

ALLMOGEMÅLARE

Bild 2. Detalj av fönsteröverstycke i Baksjöberg, Fredrika sn.

alltid ett vaktdjur, en hund, ett lejon, en slagörn, i förstugan. De frihandsmålade partierna kunde variera mycket motiviskt. Ofta uppges det att han målade landskap med hus, djur av olika slag, blommor, böcker, svärd, stjärnor och inte minst porträtt. Mycket av detta har inte ännu kunnat beläggas i kända verk av honom men tillräckligt mycket för att visa, att traditionen varit pålitlig.

Davidsson brukade själv säga att han målat i tjugusju socknar men tills vidare är hans arbeten kända bara från sju inlandssocknar i länet.

Det senaste och fullständigaste fyndet är en bagarstuga i Liden, Fredrika socken, där måleri finns i tre rum. I detta fall, liksom alltid i fråga om hans väggdekoration, har han målat med limfärg direkt på stockväggen, som först jämnats med rapping av sågspån och hästgödsel och sedan villimats. Mera krävande frihandsmålade partier brukade han utföra på duk eller papper som sattes in på lämpliga ställen. I Liden finns ingen sådan tavla bevarad. Väggarna har i alla rummen den vanliga indelningen av väggytan med bröstpanel i fönsterhöjd, och en avslutande bård vid taket (bild 1). I köket har panelen diagonala svarta och vita ränder på grå botten, väggfälten har dekorerats med svartkonturerade slingor med blågrön fyllning och takbården består av en enkel blomschablon i rött och grönt. Ena fönstret flankeras av kolonner i blågrön schattering och omkring det andra är målat ett blekrött draperi. Ovanför fönstren finns en rad hus

E. LARSSON och P.-U. AGREN

Bild 3. Detalj av schablonerad vägg i Flakaträsk, Lycksele sn.

malade med svart konturschablon omväxlande med frihandsmålade träd i ett antytt kulligt landskap. Över dörren har nämligen suttit en »tavla» med bondens och hans hustrus ansikten men den är bortrivnen. Kökskammaren har slingmålade paneler och däröver två blomschabloner i grönt och rött. Förskåmmaren har ovanför panelen samma frihandsmålade dekoration som köket, men på ett par starkt skadade ställen kan man urskilja två grupper av schablonerade hus i enkla landskap med träd, kullar och sjöar. Ena är som i köket försett med ett överlagt vitt och rött

ALLMOGEMÅLARE

draperi och på båda sidor är kolonner antydda. Dörrarna har små överstycken med en enkel blå geometrisk schablon.

I Norrfors, Fredrika socken, berättades att Davidsson målat landskap på väggarna i ett hus. Målningarna är övertäckta men man kan anta att de varit av samma typ som i den nyss beskrivna förstukammaren.

I Baksjöberg, Fredrika socken, finns ett kök som är mycket likt det i Liden. Samma på fri hand utförda slingmåleri, samma fönsteröverstycken med schablonerade husrader vilka verkar som en framtidsvision av vår tids hyreshus (bild 2). Men här finns tavlan ovanför dörren bevarad. Dess placering och innehåll är traditionella, där står: »B Bg PODS år 1861 EMN-doter». Över dessa ägarinitialer ett draperi och ett blomsterornament med två fåglar, allt målat med elegans och

Bild 4. Vaktdjur i förstugan. Målning på papper, Flakaträsk, Lycksele sn.

frisk färg. Detta överstycke är särskilt viktigt, eftersom det är det enda daterade arbetet av Davidsson, utfört när han var 34 år gammal (bild 5).

Fortsätter man gamla vägen norrut så är Flakaträsk i Lycksele socken den första byn man stöter på. Här finns i en förstuga ännu ett av Davidssons bäst bevarade arbeten. Ena väggen är dekorerad med den ena av blomsterschablonerna från kökskammaren i Liden samt har samma takbård (bild

Aktiviteter i Yttersjö

Intresset för att vara tillsammans har varit stort här i vår by. Vi har träffats i 17 olika ABF-cirklar, allt från gitarr till trädgård, ung som "gammal".

Det senaste var två indianläger där 16 barn deltog i vardera grupp. Svartfötterna 18-20/6 och Chayennes 25-27/6. Där lagade man sin egen mat och levde efter naturens tillgångar. Var på utflykt till krypgrottorna och träff ned indianstammens medicinman. Dessutom mängder av lekar, indiandans, tillverkning av indianprylar och dans runt totempålen m m. Vädrets makter var tyvärr emot även indianerna. Blöta, kalla men glada barn fick skjutas hem för "upptorkning". Lägret fortsätter efter midsommar.

Det var fyra **mycket** duktiga och fantasifulla ungdomar från trakten som gick in med liv och lust och gjorde detta till ett minnesvärt äventyr med "riktiga indianer".

Arrangemanget gick genom Unga Örnar (ABF:s ungdomsorg), som hade glädjen att få ordna fyra ungdomar sommarjobb.

Kan en "stationerad" Unga Örnar-avdelning vara något för oss här i Yttersjö? Där ungdomarna

själva har det största ansvaret för pengarna och aktiviteterna. Ett bra sätt att ta eget ansvar för sig själv och de yngre barnen. För här i vår by finns många kreativa, härliga och sprudlande barn och ungdomar. Det skall vi ta vara på! **Kom med idéer och förslag!**

Intresset för blommor och blader har blomstrat i våra trädgårdar. Vi sår och flyttar plantor från granne till granne som aldrig förr. Under hösten har vi träffats på Holken i tre olika trädgårdscirklar, grundkurs, stenparti och torvanläggning. Vi kommer att fortsätta med liknande cirklar i varierande inriktning med Margareta Edberg - Gabriellson.

Kompostering kan låta komplicerat och svårt. Allt från mask-, hushålls- och kökskompost. Var skall jag börja? Susanne Hoffman från Hushållningssällskapet kommer till Yttersjö och lotsar oss runt i denna "djungel" av komposteringskärl och laka vatten, hon lär oss enkla knep som gör allt mycket enklare och roligare.

Har du egna idéer och förslag till aktiviteter, eller vill du göra en anmälan till TRÄDGRÅD- eller KOMPOSTERINGScirkeln är du välkommen att ringa till mig. Yttersjö's eget ABF-ombud Ingrid Wiktorsson, tel hem 14 71 07 eller ABF 71 16 00. Välkomna!

BJENSJÖNS FISKEVÅRDSOMRÅDE

I fjol öm vorn...

då n´David ringt å fundere om ja hadd rå ve skriv nangtin ti misömmarblade, hadd ja så olicklet naktöm tin att hä gall int å hinn ve. Å dessutom var hä på då vise att ve visst int hörrä hä skull ta på gå ve den där fördärvade kalkningen. Dem ve hadd dellitt hadd ju freste ejn gång då hä var så langt lide på vorn att is´n inte bar, å anner gånga var hä int na viller. Ve trodd no att dem tänkt ämn dell n´gång dell, men hä jer söm n´Anton Bergström (pappa åt n´David) bruke säj: "att hä vahl så langt oppa take sen han ha gått darn än gång", så hä vort oppet int!

...ve fick lej bort hä en gång dell...

Dell sist vort hä så att ja gjohl opp ve kommun att dem skull ta hann öm å då dem lik skull görm och kalk na annä sjöa ti sockna. Å hä gick ba fort å bra då där hä kömme, ja hadd vyre ne över lanne ti arbejte å kömme hem först nagen å först dagana i september å då var hä gjort bort! Då hadd dem spridd ut 155 tom ve´n

helikopter. å ja tro int att dem ha sölle än sinner bredavé sjön.

...ha nagen sitt nan gös..?

Nu vänt ve på å ta på hör öm nagen ha sitt nan gös. Hinna vahl nu anner sömmarn sen dem komme åt sjön, å int ha dem väl hönne vorte så stor men no könn hä väl hänn att dem gå ann få ti ä mjähle.

...hä ska vara flårn på mjähle..!

Je vetta väl öm att all dem som löjs ä årskort få fisk ve mjähle så myttje dem vill, men hä ska sitt´n rekte flår ve namne på, annars könn dem vahl töje opp å tillsynsman!

...hä ringt ä fruntimmer...

åt me i början å maj. Hon arbejte på lantbruksuniversitete å fundere öm dem skull kunna få provfisk för å studér abbarn under leken. Å ja tyckt att hä könne val int va ogött, men på då villkore att dem skull si åt noga öm dem skull si dell nan gös, å så förstäss att ve skull få reda på hörrä hä gick. Ve ska få´n skriftle

rapport men dem hörs ha langne två nätter å fått bå abbarn å mört´n å så na stor gussrisa dell brax, å så nager storgädder söm dem tappe åt sjön å hä va dem visst lik fejen åt, bå fiskara å fisken.

...nu jett jag få minn på – je vahl va bra å löjs fisk-korte...

Meste å dem ha vort rektet dukte på å göra rätt för så sist åra, men hä jer nager styttjen ti var by som snåles å tjuvfisk! På då vise jer stassbon förmer, å hä tytti ja er nalta försmädlet!

...ä årskort ve gästtillägg köst ba 140 kroner...

å då få man mejt å ha ut mjähle så myttje man vill, å ha man då pären så könn man nästan fö så om så skull vara.

...Västavers-kroka å onsdassny...

Hä sönn söm hä skull vahl än törsömmar i år å int ska ve behöva swettes na myttje heller öm man få tro gammelmärka. Fast hä var ju allti söm än garanti ve då där märka, öm man int fick

hä dell å vahl söm man ville så könne man alltid hoppas på att´nu könn hä byt öm vere åt anndagpingst eller nästa onsdassny eller...

...näa, nu hall hä på tegas falke...

hä tö föll vara na sömmargäster! Å nu ska je hava´n trevle missömmar, gör je´n lövsal å mejt å svala föttren ti sjön, å si hörrä grant hä jer då sola gå ne bakarni Kangeroberge!

Bjensjö i juni 1996

Sven Eriksson
ohlförande

SIMSKOLA YTTERSJÖ

Upprop
måndag 1 juli
kl 10.00
vid badplatsen

Lek & Plask
Nyborjare
Fortsättare
Märkestagning

VÄLKOMMEN!
Yttersjö Fritidsförening
Stig Björklund
Tel 14 71 89

TJÄRDALENS SLÖJD

Kvalitetshantverk i
svepteknik.

Brickor, brödkorgar,
sockerskålar, m m.

Bruksslöjd för
dagligt bruk.

Tjärdalsvägen 7
Tel 090 - 14 72 22

— Holken —

"Holken" vid badplatsen öppnas för fika mellan kl 10 - 16.

Är det någon som vill ställa upp och sälja kaffe i "Holken" under juli - augusti, lördagar och söndagar?

Ring i så fall Sven-Åke tel 14 72 22.

Vill du hyra "Holken"? Ring Sven-Åke tel 14 72 22.

Var vänlig och elda inte upp stolar och bord!

— Yttersjö Fritidsförening —

Ordf: Rodney Wilhelmsson 14 71 66

Sekr: Pia Söderström 14 74 86

Kassör: Roger Boström 14 73 14

Ledam: David Bergström 14 71 62, Christina Sandström 14 72 00, Torsten Lindberg 14 72 14